

Kapitel 3: Marknaden

FN:S BARNKONVENTION, ARTIKEL 27 *Levnadsstandard*

3: Marknaden

FN:S BARNKONVENTION, ARTIKEL 27 *Levnadsstandard*

TABAN, 10 ÅR BERÄTTAR:

” Idag är det min favoritdag. Efter skolan ska jag och Bennet skynda oss hem för sen ska vi gå till marknaden och handla.

Marknaden ligger mitt i Lui. Det är en spännande plats, där är så mycket att titta på och det finns alltid mycket människor där.

Vi ska handla en del varor till våra mammor, men sen ska vi också köpa nya skrivböcker till skolan. Jag hoppas att jag kan hitta en med bild på Manchester United för det är mitt favoritlag! Bennet vill hellre ha en bok med djur, han älskar djur speciellt delfiner. Hans farbror har berättat att delfiner har ett eget språk och att de är klokare än människor. Fast delfiner finns inte i Sydsudan.

Tiden i skolan brukar gå jättefort men idag känns dagen hur lång som helst trots att vi har mitt favoritämne idrott och får träna löpning.

Äntligen tar skoldagen slut och vi kan börja gå hemåt. Vi har följe med Michael som går i min klass och bor ganska nära oss. När han får höra att vi ska till marknaden vill han följa med. Jag får pengar av mamma, jag ska köpa bönor, olja, jordnötssmör och hibiskuste. Bennet ska handla mjöl, honung, torkad fisk och sytråd till moster Joy.

Våra mammor tjarar på oss att vara rädda om pengarna, min mamma kollar min ficka flera gånger så jag inte har något hål så pengarna kan trilla ut.

Michael har väntat på oss vid vägkorsningen.

Han visar sin nya slangbella som han gjort av en gummihandske från sjukhuset och en trädklyka.

Både Bennet och jag vill prova att skjuta prick med den, vi stannar vid bensinförsäljarna och frågar om de har några flaskor vi kan få skjuta på. Bennet ställer upp dem och Michael börjar skjuta. Under tiden letar jag bra stenar och till slut har jag båda fickorna fulla. Det är bra att träna prickskytte, Michael brukar skjuta fåglar som hans familj sen äter.

Nej, nu måste vi gå vidare annars blir vi sena hem med maten. När vi kommer till markanden blir man nästan rent snurrig av allt spännande som finns att titta på. Vi bestämmer oss i alla fall för att först handla sytråden och maten. Det går ganska fort och vi får plastpåsar att bära allt i. Bennet fick kolla noga när han köpte honung. Flugor och andra insekter som gillar sött vill gärna krypa ner i burken.

Sen går vi till ståndet med skrivböckerna, det finns många fina att välja på, Bennet hittar direkt en med delfiner. Förra terminen hade han ingen egen bok utan fick en av en granne som slutat skolan och inte hade skrivit fullt i sin. Nu står han och stryker med handen över delfinerna som om han klappade dem, hela hans ansikte är ett stort leende.

Jag letar igenom alla med fotbollsmotiv men det finns ingen med Manchester United. Försäljaren hjälper mig att leta och till slut går han iväg till ett annat stånd och frågar. Vilken

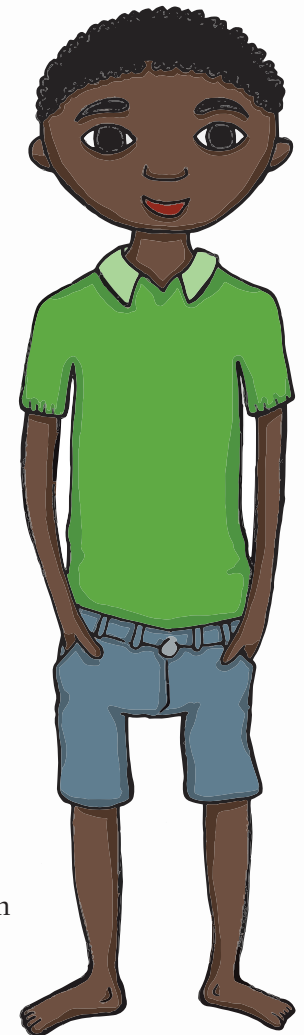
tur, de hade en enda kvar! Nu måste vi skynda oss för det har tagit lång tid. Jag ska bara betala min bok. Men vad nu? I min ficka finns bara lite grus efter stenarna!

Pengarna är borta, jag blir alldeles kall. Hur har detta gått till, vad ska jag göra nu?

Vi letar igenom påsarna, men inga pengar. Bennet får stå kvar med maten medan jag springer och letar på matmarknaden. Jag frågar alla vi handlat av men ingen har sett min sedel. Nu har jag inte långt till tårarna, ska denna roliga dag få ett så sorgligt slut.

Men då kommer Bennet på att jag kanske tappat pengarna när vi sköt prick.

Vi skyndar tillbaka till bensinförsäljarna och vilken tur, så fort de får se oss börjar en av dem tjoa och vifta med min sedel. Jag blir så glad så jag kramar honom fast han

tycker det är lite pinsamt. Sen springer jag hela vägen tillbaka och köper min skrivbok.

När vi ska lämna marknaden hör vi någon som spelar, det är mannen med kudi. Vi stannar en liten stund och lyssnar när han sjunger kärlekssånger. Kudi är ett instrument som han byggt själv av en plåtbunke, ett getskinn och lite trä. Sen har han spämt på strängar och får det att låta jättefint.

När vi kommer hem är våra mammor sura. De tycker att det tog ovanligt lång tid att handla. De hotar med att nästa gång ska de skicka våra systrar istället så kan vi vara hemma och passa småsyskonen och sopa. Vi ber om ursäkt och berättar om slangbellan och musiken, men vi säger inget om den tappade pengan.

MARKNADEN I LUI

Marknaden i Lui är den plats där man köper och säljer allt som det handlas med i staden.

I Lui sägs det bo 6-7 000 personer. Marknadsplatsen ligger centralt vid huvudvägen som går till Juba.

Om du har ett överskott av till exempel durra (sädesslaget i Sydsudan) säljer du det på marknaden. Eftersom det då är skördetid för just denna gröda säljer alla andra också sitt överskott och försäljningen går trögt. Det som är till salu läggs på tygstycken eller presenningar på marken. Honung säljs i dunkar med sötsugna bin och getingar runt. Mjölkar en get bra säljs överskottet från en kanna. Människor sitter på marken och hoppas på kunder. Många broderar mönster på tyg som sedan säljs som sänglinne och några flätar korgar eller mattor.

En saluhall, ett hus med en stor hall, finns och där säljs framförallt grönsaker. Varorna läggs upp på cementdiskar och försäljarna finns bakom. Om det är bönor som säljs ligger de i en större plastbunke med en fylld kopp och man räknar priset per kopp.

Utanför saluhallen finns små stånd som säljer färdiglagad mat som tillagas på öppen eld. Man kan även köpa en kopp hibiskuste. Några kvinnor tillverkar jordnötspasta och lägger in den färdiga pastan i plastpåsar.

Vid några stånd säljs fisk, både torkad och rökt och fiskarna är både stora och små. I ett annat stånd kan man köpa levande kycklingar.

På en annan del av marknaden säljer människor saker de tillverkar på plats. Sömmerskor sitter utanför sina bodar och syr, snickare tillverkar trävaror. Några kvarnar dit man kommer med sin säd för att få den mald finns. På en berghäll har några kvinnor delat upp en säck träkol till mindre påsar som de säljer.

En del bodar säljer medicin, allt från hostmedicin och huvudvärkspiller till antibiotika. En del medicin till husdjur finns också. I en större butik finns plastartiklar, konserver, matolja,

tvättmedel, tyger, kläder, underkläder, skrivmaterial, borstar, läskflaskor och även möjlighet att växla valuta.

Många stånd är vända mot vägen och en cykelreparatör har öppnat verkstad och säljer reservdäck, diesel och olja. Bensinen till motorcyklarna säljs i plastflaskor, tidigare innehållande vatten, och flaskorna är fyllda med olika mängd diesel. Stadens motorcykeltaxi ligger också här.

Bakom ett mörkt draperi ligger en bod som visar engelska fotbollsmatcher, vilka som visas skrivs på en griffeltavla utanför. Utefter vägen sitter också en man som slagit sig ner med sitt stränginstrument kallat kudi, för att spela och sjunga lite olika berättelser.

Plastpåsar har kommit till Lui i och med att marknaden blev större och människor började förflytta sig på ett annat sätt än under kriget. Plastpåsar är ett växande problem i hela Afrika för de slängs på marken och blåser lätt iväg. Många djur, som till exempel getter, äter plasten och får stora problem med sin mage.

PRISER

Priser på några varor (nov 2013)

En bit tvål = 1 SSP

En bar (stor bit tvål) = 4 SSP

1 kg tvättmedel = 20 SSP

1 kg ris = 4 SSP

3 l matolja = 45 SSP

1 penna = 1 SSP

Tunn skrivbok = 2 SSP

En tjockare skrivbok = 4 SSP

1-2 timmars TV-tittande på marknaden = 1 SSP

SSP = Sydsudanesiska Pund

1 SSP = 2 Sv kr

TIPS 1

Samtala

BARNKONVENTIONEN

Samtala om FN:s barnkonvention, artikel 27 ”Levnadsstandard”

Vad är nödvändigt för att man ska ha en bra levnadsstandard? Tror du att Bennet och Taban har vad de behöver? Om inte, vad tror du att de saknar?

Har du allt vad du behöver?

Tror du att Taban och Bennet har något som inte du har?

GRUNDKÄNSLORNA

Samtala om känslorna i berättelsen.

Glad – Bennet blir så glad när han hittar boken med delfiner på, tänk att han har längtat ett helt år! Har du någon gång längtat riktigt länge efter något, i så fall vad och hur kändes det när du fick det?

Rädd – Ledsen - Glad Taban blir både rädd och ledsen när han inte hittar pengarna till sin skrivbok. Sen blev han jätteglad när han fick tillbaka sin peng. Har du varit med om någon liknande situation, där du blivit både rädd, ledsen och glad, berätta! Om du har det hur känns det när känslorna skiftar så fort?

TIPS 2

Andakt

BIBELTEXTER:

När israeliterna reste till Egypten för att köpa säd av Josef (1 Mos 41:57 ff)

Bespisningsundret (Matt 14:13-21)

Liknelsen om det förlorade myntet (Luk 15:8-10)

Sackaios (Luk 19:1-10) – om att dela med sig.

Änkans gåva (Luk 21:1-4)

SÅNGFÖRSLAG:

Jag har ett hem, vers 3, KS 174

Sackeus, KS 197/198/BPs 124

Mycket folk kring Jesus var
BPs 29

BÖN:

Gud, tack för allt vi kan odla så vi får mat att äta. Tack också för alla affärer där vi kan köpa sådant som andra tillverkat. Gud, vi ber att alla som inte har mat på bordet varje dag ska slippa gå hungriga. Hjälp oss att dela med av vårt överflöd. Amen

TIPS 3

Pengar

Prata om pengar. Jämför mellan Sverige och Sydsudan.

Vad kostar olika saker?
Hur mycket är 1 SSP i vår valuta kronor?

TIPS 4

Sverige förr i tiden

Jämför med hur det var i Sverige en gång i tiden. Läs till exempel Emil i Lönneberga eller Kajsa Kavav av Astrid Lindgren.

TIPS 5

Jämför vad som finns i Sverige att köpa – vad kan vi odla själva och vad måste vi importera?

TIPS 6

Leka affär

Den här leken kräver en del förberedelse och ganska mycket material men den innehåller å andra sidan många skiftande uppgifter. Helst ska lagen vara blandade så att det finns både hantverkare, poeter, konstnärer, författare, uppfinnare etc. Ledarna öppnar en affär som säljer råvaror och köper färdiga produkter. På ett eller två stora papper skriver man upp vad man säljer och köper, priser på råvarorna och vad man betalar för färdiga alster. Affärens lager ska vara så stort att det finns en uppsättning till varje lag.

Lagen får till exempel 7 pengar var. Affären är öppen i två timmar. Det gäller att under den tiden köpa och sälja så mycket man bara hinner. Det lag som fått ihop mest pengar vinner.

Varje sak kan endast göras en gång.

Exempel på vad affären kan sälja och köpa:

SÄLJER	
Knoprep	1
Gasbinda	5
Elastisk binda	5
16 spikar (kobben), 4 kottar	5
Lerklump	5
Diktord	5
Gips	10
Rå korv	10
Kaffepulver	10
Vitt vykort	10
Ämne	10
Kartong och garn	10
Målarduk = vanligt papper där det står vilket motiv som ska målas.	
Till exempel två kor i en hage	15
Melodi och ämne	15
Plastic Padding	30
Papp, snöre, klämmor	30
Hål, garn, stoppnål	30
Tyg, nål, tråd, risgryn	30
Gipsbindor mm	50
Klädnypor, lim	75

KÖPER	
Pålstek	5
Fingerförband	15
Fotförband	15
4 kor av grankottar	15
Krokodil av lera	15
Dikt minst fyra rader lång och alla ska rimma på rimordet	20
Fotavtryck	30
Stekt korv	30
En kopp kaffe	30
Vykort med givet motiv	30
En saga på ämnet	30
Garnboll	30
Tavla	40
Sång	40
Målat stentroll	75
Sprattelgubbe	75
Stoppat hål	75
Docka ca 20 cm	75
Ansiktsmask	200
Klädnypslampa	200

BILDER

Marknad, butik

Marknad, bärfisar

Marknad, bärfisar 2

Marknad, färdiglagat

Marknad, gröna blad

Marknad, gröna blad 2

Marknad, hel okra

Marknad, hembärning

Marknad, hibiskusblad

Marknad, kassava

Marknad, kassava i bit

Marknad, kvarnen

Marknad, kvarnens reklam

Marknad, linser

Marknad, lokala bönor

Marknad, majs

Marknad, majs o kassava och durra o kassava

Marknad, majscolvar

marknad, okra i bit

Marknad, restaurang

Marknad, rökt fisk

Marknad, snickeri

Marknad, socker

Marknad, sömmerska

Marknad, sömmerska Joy Sister

Marknad, sötpotatis

Marknad, sötpotatis och jordnötter

Marknad, torkad fisk

Marknad, torkad småfisk

Marknad, träkolssäckar

Marknad, tygbutik

Marknad, utomhus

Marknad, utomhusbutik

Marknade, fiskförsäljare

Marknaden

Marknaden, batteriladdning

Marknaden, batteriladdning kvitto

Marknaden, bensinförsäljning

Marknaden, butik 2

Marknaden, invändigt i butik

Marknaden, kudispelare

VÄSKAN

Väskan finns att låna genom Sensus, Lund

Grödor

Kam/borste

Mugg

Skrivbok

